

POSTANOWIENIE

Dnia 5 czerwca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Artymiuk (przewodniczący)

SSN Jacek Błaszczyk

SSN Marek Pietruszyński (sprawozdawca)

w sprawie **I.M. i T.R.**

skazanych za przestępstwa z art. 284 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu w dniu 5 czerwca 2023 r.

wniosku obrońcy skarżących o wznowienie postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 21 marca 2018 r., sygn. akt II AKa 46/18, zmieniającym wyrok Sądu Okręgowego we Wrocławiu z dnia 10 listopada 2017 r. sygn. akt III K 220/16,

na podstawie *a contrario* art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k., art. 540 § 1 pkt 2 lit. a) k.p.k.

postanowił:

1. oddalić wniosek;

2. obciążyć wnioskodawców kosztami sądowymi postępowania wznowieniowego w częściach na nich przypadających.

UZASADNIENIE

Subsydiarnym aktem oskarżenia wniesionym przez pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych L.M. i M.M. oskarżono:

1. I.M. o to, że w okresie 2013-2014 r. w M. przywłaszczyła powierzone rzeczy ruchome w postaci samochodu ciężarowego marki I., rok produkcji 2010, VIN [...], o wartości 45.000,00 zł, zestawu szalunków P. (podpór, głowic i ramek łączących) o łącznej wartości 258.500,00 zł, samochodu osobowego P., rok produkcji 2006, VIN [...], o wartości 200.000,00 zł, walca drogowego H., nr fabryczny [...], rok budowy 2004, o wartości 100.000,00 zł, czym działała na szkodę

L.M. prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą G., tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.;

2. T.R. o to, że:

I. w okresie 2013-2014r. w M. przywłaszczył powierzone rzeczy ruchome w postaci ładowarki W., rok produkcji 2013, nr fabryczny [...], o wartości 140.000,00 zł, spycharki gąsienicowej marki C., rok produkcji 2001, na fabryczny [...], o wartości 139.605,00 zł, kompresora marki A., nr fabryczny [...], o wartości 49.200,00 zł, agregatu prądotwórczego F., nr fabryczny [...], o wartości 60.800,00 zł, samochodu ciężarowego I., rok produkcji 2007, VIN [...], o wartości 175.500,00 zł, naczepy Z., rok produkcji 2006, VIN [...], o wartości 36.900,00 zł, czym działał na szkodę L.M. prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą J., tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.;

II. w 2014 r. w M. przywłaszczył powierzoną mu rzecz ruchomą w postaci żurawia wieżowego P., typ [...], rok produkcji 2008, o numerze seryjnym [...] o wartości 250.000,00 zł czym działał na szkodę M.M., tj. o czyn z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.

Sąd Okręgowy we Wrocławiu, wyrokiem z dnia 10 listopada 2017 r., sygn. akt III K 220/16, orzekł następująco:

1. oskarżoną I.M. uznał za winną zarzucanego jej czynu opisanego w pkt I części wstępnej wyroku, z tym, że przyjął, iż dopuściła się ona go wspólnie i w porozumieniu z inną osobą, tj. przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i skazał ją na karę roku pozbawienia wolności i 100 stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 zł, a nadto na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonej obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej L.M. kwoty 603.500,01 zł;

2. na podstawie art. 69 § 1 k.k. i art. 70 § 1 pkt 1 k.k. w zw. z art. 4 § 1 k.k. wykonanie orzeczonej wobec oskarżonej kary pozbawienia wolności warunkowo zawiesił na okres próby 3 lat;

3. oskarżonego T.R. uznał winnym tego, że w okresie 2013-2014 r. w M. działając wspólnie i w porozumieniu z inną osobą przywłaszczył powierzone rzeczy ruchome w postaci ładowarki W., rok produkcji 2013, nr fabryczny [...], o wartości 140.000,00 zł, spycharki gąsienicowej marki C., rok produkcji 2001, nr fabryczny [...], o wartości 139.605,00 zł, kompresora marki A., nr fabryczny [...], o wartości 49.200,00, agregatu prądotwórczego F., nr fabryczny [...], o wartości 60.800,00 zł, samochodu ciężarowego I., rok produkcji 2007, VIN [...], o wartości 175.500,00 zł. czym działał na szkodę L.M. prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą J., tj. przestępstwa z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. i skazał go na karę roku pozbawienia wolności i 100 stawek dziennych grzywny określając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 złotych, a nadto na podstawie art. 46 § 1 k.k. orzekł wobec oskarżonego obowiązek naprawienia szkody poprzez zapłatę na rzecz pokrzywdzonej L.M. kwoty 389.605,00 zł;

4. uniewinnił oskarżonego T.R. od czynu opisanego w pkt. II części wstępnej wyroku.

Na skutek apelacji wniesionych przez oskarżonych, oskarżycieli posiłkowych i prokuratora Sąd Apelacyjny we Wrocławiu, wyrokiem z dnia 21 marca 2018 r. sygn. akt II AKa 46/18, zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a) z przypisanego I.M. czynu opisanego w punkcie I części wstępnej wyeliminował dokonanie przywłaszczenia samochodu osobowego P. rok produkcji 2006, VIN [...], o wartości 200.000,00 zł. oraz walca drogowego H., nr fabryczny [...], rok budowy 2004, o wartości 100.000,00 zł, zaś wysokość orzeczonego na podstawie art. 46 § 1 k.k. obowiązku naprawienia szkody ustalił na kwotę 303.500,01 zł, b) z przypisanego T.R. czynu opisanego w punkcie III części rozstrzygającej wyeliminował dokonanie przywłaszczenia samochodu ciężarowego I., rok prod. 2007, VIN [...], o wartości 175.500,00 zł, zaś wysokość orzeczonego na podstawie art. 46 § 1 k.k. obowiązku naprawienia, szkody ustalił na kwotę 389.605,00 zł. W pozostałej części zaskarżony wyrok utrzymano w mocy.

Sąd Najwyższy, postanowieniami z dnia 14 marca 2019 r. wydanymi w sprawie o sygn. akt V KK 32/19, kasację obrońcy T.R. oddalił jako oczywiście bezzasadną, a kasację oskarżycielki posiłkowej L.M. wniesioną na niekorzyść I.M. pozostawił bez rozpoznania.

Obecnie obrońca skazanych, opierając wniosek o przepis „art. 540 § 1 lit. a) k.p.k.” wniósł o wznowienie postępowania oraz o uchylenie wyroków Sądów I i II instancji i przekazanie sprawy Sądowi Okręgowemu we Wrocławiu do ponownego rozpoznania. Ponadto wniósł o przeprowadzenie w trybie art. 97 k.p.k. sprawdzenia okoliczności faktycznych poprzez zapoznanie się z aktami postępowania o sygnaturze [...] Prokuratury Rejonowej w O. przeciwko L.M. i M.M., w szczególności w zakresie protokołów przeszukania w dniu 17 grudnia 2018 r. w miejscowości M. przy ul. [...], protokołu oględzin z 6 marca 2019 r. pakietów zawierających tablice rejestracyjne, dowody rejestracyjne, tabliczki znamionowe oraz kluczyki zabezpieczonych [...], opinii dotyczących autentyczności tablic rejestracyjnych [...] i [...], autentyczności tabliczek znamionowych nr [...] i [...], dowodów rejestracyjnych nr [...] i [...], kluczyków samochodowych, informacji od importera w zakresie autentyczności kluczyków oraz pilota alarmu i przynależności do pojazdu I. nr VIN [...], w toku której to sprawy przedstawiono L.M. i M.M. zarzuty złożenia fałszywego zawiadomienia o przestępstwie przywłaszczenia oraz fałszywych zeznań w toku postępowania przygotowawczego o sygnaturze [...] nadzorowanego przez Prokuraturę Rejonową W., a następnie w toku zainicjowanego subsydiarnym aktem oskarżenia, złożonym w imieniu L.M. i M.M., postępowania przed Sądem Okręgowym we Wrocławiu zakończonego wyrokiem z 17 listopada 2017 r. o sygn. akt III K 220/16, skazującym I.M. i T.R. za czyn z art. 284 § 2 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k., oraz treści zarzutów sformułowanych przeciwko L.M. i M.M. o czyn z art. 233 § 1 k.k. i inne, celem potwierdzenia, że w toku tego postępowania oraz w toku postępowania Prokuratury Regionalnej w W. o sygnaturze [...],

ujawniono nowe fakty i dowody mające wpływ na wydane orzeczenia, wskazujące, że I.M. i T.R. nie popełnili czynów, za które zostali skazani.

Uzasadniając wniosek o wznowienie postępowania obrońca podniósł, że w dniu 17 grudnia 2018 r. w ramach śledztwa prowadzonego przez Prokuraturę Regionalną w W. o sygnaturze [...], przeciwko L.M. i M.M. podejrzanym o dokonanie szeregu przestępstw przeciwko mieniu na szkodę wielu osób oraz udział w zorganizowanej grupie przestępczej, dokonano przeszukania w domu przy ul. [...] w M. zamieszkałego przez L.M.. W jego wyniku funkcjonariusze Komendy Wojewódzkiej Policji w W. zabezpieczyli tablice rejestracyjne o numerach [...] oraz [...], dowód rejestracyjny [...], dowód rejestracyjny [...], tabliczkę znamionową [...], tabliczkę znamionową [...], dwa kluczyki do pojazdu oraz książkę assistance i obsługi pojazdu. Zdaniem obrońcy „Wymienione przedmioty są integralnie związane z samochodem I. oraz naczepą Z., objętych postępowaniem III K 220/16 Sądu Okręgowego we Wrocławiu oraz zapadłym w jego wyniku wyrokiem, jak również wyrokiem Sądu Apelacyjnego w tej sprawie (II AKa 46/18), skazującym I.M. i T.R. za czyn z art. 284 § 2 k.k. Wedle tego orzeczenia wymienione osoby miały popełnić przestępstwo przywłaszczenia między innymi wymienionego pojazdu na szkodę L.M.”.

Skutkiem tych informacji I.M. i T.R. złożyli zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu przestępstwa fałszywych zeznań i w powyższej sprawie postępowanie toczy się aktualnie w Prokuraturze Rejonowej w O. pod sygnaturą [...]. Do akt tych dołączono materiały ze śledztwa [...] obejmujące protokoły przeszukań, w trakcie których ujawniono opisane powyżej przedmioty wraz z protokołami ich oględzin oraz dołączono zabezpieczone dowody rzeczowe będące przedmiotami ujawnionymi w M. Ponadto Prokuratura Rejonowa w O. przeprowadziła szereg dalszych dowodów (m.in. opinie biegłych, informacje od importera), które w sposób nie budzący wątpliwości wykazały, po pierwsze autentyczność ujawnionych ruchomości i dokumentów, zaś po drugie, ich związek z pojazdami tj. samochodem I. oraz naczepą Z.. Dotyczy to w szczególności kluczyków do auta oraz dowodów rejestracyjnych, tablic rejestracyjnych i tabliczek znamionowych, które są ich integralną częścią (tabliczki znamionowe), lub bez których nie można w sposób swobodny oraz bez wiedzy i woli właścicieli nimi dysponować (dokumenty, tablice i kluczyki). Łączność tych elementów z pojazdami jest niepodważalna, bezsprzeczna i wykazana dowodami procesowymi.

W świetle wyników przeszukania w M. oczywistym jest, że I.M. i T.R. nie mogli dokonać przywłaszczenia przedmiotów, których nie posiadali, a które były w dyspozycji rzekomej pokrzywdzonej tj. L.M.. Nie da się bowiem dysponować samochodem oraz naczepą bez posiadania kluczyków, dowodów rejestracyjnych, tabliczek znamionowych i tablic rejestracyjnych. Do chwili obecnej obie ruchomości nie zostały odnalezione, zaś zapadły wyrok obejmuje obowiązek naprawienia szkody wynikłej z przestępstwa. Nie ma zatem żadnego logicznego i zasługującego na wiarę uzasadnienia, aby pokrzywdzeni w tej sprawie w sposób legalny dysponowali rzeczami ujawnionymi podczas przeszukania.

Tym samym oba wyroki - Sądu Okręgowego i Sądu Apelacyjnego - zostały wydane w oparciu o zeznania L.M. i M.M., co do których istnieje wskazanie, że obarczone są istotną wadą, w zakresie ich prawdziwości. Przedstawione ustalenia są na tyle pewne i wiarygodne, że legły u podstaw postanowień o przedstawieniu zarzutów wydanych w toku śledztwa [...], obejmujących składanie fałszywych zeznań oraz zawiadomienia o niepopelnionym przestępstwie, które zostały ogłoszone M.M. 23 stycznia 2023 r., zaś L.M. 24 stycznia 2023 r.

Opisane okoliczności stawiają w nowym, niekorzystnym dla oskarżycieli subsydiarnych świetle ich twierdzenia, co do zaistnienia czynu polegającego na przywłaszczeniu opisanych przedmiotów, jak również innych ruchomości objętych wyrokiem skazującym I.M. i T.R.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniosek okazał się niezasadny.

Na wstępie rozważań przypomnieć należało, że postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się, jeżeli – między innymi – w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa, a istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że mogło to mieć wpływ na treść orzeczenia (art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k.). Czyn, o którym mowa powyżej, musi być – zgodnie z art. 541 § 1 k.p.k. – ustalony prawomocnym wyrokiem skazującym, chyba że orzeczenie takie nie może zapaść z powodu przyczyn wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3-11 k.p.k. lub w art. 22 k.p.k. *Conditio sine qua non* podjęcia przez sąd wznowieniowy badania, czy istnieje uzasadniona podstawa do przyjęcia, że dane zdarzenie przestępne mogło mieć wpływ na treść orzeczenia, jest uprzednie wskazanie wyroku lub orzeczenia, o którym mowa w art. 541 § 2 k.p.k., świadczącego o popełnieniu przestępstwa w związku z postępowaniem, albo niemożności wydania wyroku skazującego za przestępstwo, jakiego dopuszczono się w związku z postępowaniem karnym (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18.01.2017 r., III KO 53/16; z 17.01.2008 r., V KO 88/07, R-OSNKW 2008, poz. 126).

Podstawowym warunkiem ubiegania się o wznowienie postępowania na podstawie art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k. jest więc wykazanie, że „w związku z postępowaniem dopuszczono się przestępstwa”. Powołanie się na tę okoliczność uwarunkowane jest – co do zasady – istnieniem prawomocnego wyroku skazującego za to przestępstwo. Odstąpienie od tego wymogu wchodzi w rachubę tylko w razie wskazania orzeczenia zapadłego w postępowaniu karnym, stwierdzające niemożność wydania wyroku skazującego z powodu przeszkód procesowych wymienionych w art. 17 § 1 pkt 3-11 k.p.k. lub ze względu na zawieszenie postępowania. W takim przypadku z samej treści orzeczenia wynikać może fakt popełnienia przestępstwa, może być jednak także tak, że organ odmawiający wszczęcia, umarzający albo zawieszający postępowanie w ogóle nie wypowiedział się co do faktu popełnienia przestępstwa. Wówczas konieczne jest wskazanie we wniosku okoliczności świadczących o dopuszczeniu się tego przestępstwa (zob. uchw. SN z 26.05.2020 r., I KZP 12/19, OSNKW 2020, nr 6, poz. 17).

W niniejszej sprawie wymóg powyższy nie został dochowany. Bezsprzeczne jest, że L.M. i T.R. zawiadomili organy ścigania o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przez L.M. i M.M. przestępstwa złożenia fałszywych zeznań w postępowaniu sądowym stanowiącym przedmiot wniosku o wznowienie. W wyniku tego zawiadomienia Prokuratura Rejonowa w O. wszczęła postępowanie przygotowawcze pod sygnaturą [...], a w jego toku wydano postanowienia o przedstawieniu zarzutów obejmujących składanie fałszywych zeznań oraz zawiadomienia o niepopełnionym przestępstwie. Przedmiotowe postanowienia zostały ogłoszone M.M. 23 stycznia 2023 r., zaś L.M. 24 stycznia 2023 r. Okoliczności te nie mogą jednak zostać uznane za mieszczące się w ustawowych podstawach wznowienia postępowania w oparciu o przesłankę *propter falsa* (art. 540 § 1 pkt 1 k.p.k.).

Zgodzić należy się ze stanowiskiem wyrażonym we wniosku (s. 7), że zarówno fakt ujawnienia w dniu 17 grudnia 2018 r. w toku przeszukania w domu przy ul. [...] w M. zamieszkałego przez L.M. tablic rejestracyjnych o numerach [...] oraz [...], dowodu rejestracyjnego [...], dowodu rejestracyjnego [...], tabliczki znamionowej [...], tabliczki znamionowej [...], dwóch kluczyków do pojazdu oraz książki assistance i obsługi pojazdu, jak i fakt wszczęcia oraz pewnego zaawansowania postępowania przygotowawczego o sygn. akt [...] prowadzonego przeciwko L.M. i M.M. mogą być również oceniane w kategoriach innej podstawy wznowieniowej, a mianowicie *propter nova* (art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k.). Bezsprzecznie bowiem zarówno przedmiotowe zdarzenie faktyczne, jak i jego skutki procesowe, ze względu na czas ich zaistnienia, nie znajdowały się w polu uwagi orzekających w sprawie Sądów.

Zgodnie z powołanym przepisem postępowanie sądowe zakończone prawomocnym orzeczeniem wznowia się także wówczas, jeżeli po wydaniu orzeczenia ujawnią się nowe fakty lub dowody wskazujące na to, że: a) skazany nie popełnił czynu albo czyn jego nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze, b) skazano go za przestępstwo zagrożone karą surowszą albo nie uwzględniono okoliczności zobowiązujących do nadzwyczajnego złagodzenia kary albo też błędnie przyjęto okoliczności wpływające na nadzwyczajne obostrzenie kary, c) sąd umorzył lub warunkowo umorzył postępowanie karne, błędnie przyjmując popełnienie przez oskarżonego zarzucanego mu czynu.

Nastąpienie – po wydaniu prawomocnego orzeczenia – określonych faktów, bądź ujawnienie dowodów nieznanych w momencie orzekania sądowi lub stronom, choćby przedmiotowo powiązanych z przedmiotem rozstrzygnięcia, czy ich poprawne zidentyfikowanie przez wnioskodawcę nie wyczerpuje jednak wszystkich ustawowych warunków wznowienia postępowania sądowego. Wspomniane nowe fakty lub dowody mają służyć wykazaniu nietrafności wyroku skazującego („pomyłki sądowej”). Powinny zatem – w sposób wiarygodny i jednoznaczny – podważać prawdziwość ustaleń faktycznych dokonanych w postępowaniu instancyjnym i stwarzać wysokie prawdopodobieństwo, że po wznowieniu postępowania zapadnie orzeczenie odmienne od orzeczenia poprzedniego (zob. post. SN: z 15.12.2015 r., V KO 65/15, z 24.05.2016 r., V KO 29/16). Nie każdy ujawniony nowy fakt lub dowód, nawet jeżeli może rodzić

przypuszczenie o ewentualnej niewinności skazanego, skutkuje wydaniem orzeczenia w oparciu o art. 540 § 1 pkt 2 k.p.k., lecz wyłącznie taki, który stanowi podstawę graniczącą z pewnością do twierdzenia o błędności wyroku lub co najmniej podstawę uzasadnionego prawdopodobieństwa uniewinnienia osoby skazanej po wznowieniu postępowania lub też skazania jej za przestępstwo o łagodniejszej sankcji karnej. Ciężar wykazania takiego powiązania spoczywa – według zasad właściwych dla tego nadzwyczajny środek zaskarżenia – na wnioskodawcy. W postępowaniu prowadzonym na podstawie przepisów rozdziału 56 k.p.k. nie działa bowiem zasada ciężaru dowodu wynikająca z zasady domniemania niewinności (art. 5 § 1 k.p.k.) skoro została ona obalona prawomocnym wyrokiem skazującym, korzystającym z silnej ochrony procesowej (*res iudicata pro veritate habetur*).

Odnosząc powyższe okoliczności do osoby skazanego T.R. i konfrontując je z opisem prawomocnie przypisanego mu przestępstwa należy zauważyć, że żaden z przedmiotów ujawnionych w toku przeszukania posesji L.M. w dniu 17 grudnia 2018 r. nie pozostawał związany z pojazdami (maszynami), których przywłaszczenie przypisano mu w pkt. II części dyspozytywnej wyroku Sądu Okręgowego, zmienionego następnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego (pkt I lit. b), w postaci ładowarki W., spycharki gąsienicowej C., kompresora A. oraz agregatu prądotwórczego F. Jakkolwiek przyznać należało, że niektóre z przedmiotów zabezpieczonych w trakcie przeszukania (dokumenty, tablica rejestracyjna, tabliczka znamionowa) były związane ze – stanowiącą przedmiot przywłaszczenia zarzuconego T.R. aktem oskarżenia – naczepą Z. o nr. rej [...], to ostatecznie pojazd ten został wyeliminowany z opisu czynu przypisanego przez Sąd Okręgowy, co jest równoznaczne z uniewinnieniem w tej części. Rozstrzygnięcie w tym zakresie utrzymano w mocy w instancji odwoławczej.

Pomiędzy akcentowanymi przez obrońcę tego skazanego nowymi faktami i dowodami, a przestępstwem, którego dopuścił się skazany brak jest więc bezpośredniego powiązania mogące świadczyć o kompletnej nietrafności ustaleń postępowania instancyjnego. Jeżeli chodzi o skazanie I.M. powiązanie takie istnieje, co nie oznacza jeszcze, że stanowi ono dowód przekonujący za oceną, że skazana mogła nie dopuścić się prawomocnie przypisanego przestępstwa.

Należy w tym miejscu zaznaczyć, że problematykę tę we wniosku ujęto dwutorowo. Z jednej bowiem strony podniesiono, że ujawnione w toku przeszukania posesji elementy wyposażenia pojazdów pozwalające na ich użytkowanie wskazują, że skazani nie mogli nimi dysponować, także same ruchomości nigdy nie zostały odnalezione. Z drugiej strony autor wniosku stara się wykazać, że świadczą one również o „całkowitej nierzetelności, a nawet fałszywości” depozycji L.M. i M.M., które zostały w toku postępowania stanowiącego przedmiot wniosku ocenione, jako bardzo wiarygodne, a nadto kluczowe dla zapadłego rozstrzygnięcia. Obrona zmierza do wykazania, że ujawnione przedmioty mogą w ogólności rzutować na właściwą ocenę depozycji L.M. i M.M., które – ocenione jako wiarygodne – stanowiły jeden z podstawowych komponentów materiału dowodowego w sprawie

skazanych. W tej płaszczyźnie nową okolicznością jest fakt wszczęcia postępowania przygotowawczego dotyczącego składania potencjalnie fałszywych zeznań w sprawie skaranych oraz stopień jego zaawansowania, w szczególności zaś fakt przedstawienia w jego toku obojgu podejrzanym zarzutów popełnienia przestępstw z art. 233 § 1 k.k. i art. 238 k.k., których to czynów mieli dopuścić się inicjując oraz składając zeznania w postępowaniu dotyczącym I.M. i T.R.

W ocenie Sądu Najwyższego, choć okoliczności podnoszone w tym zakresie we wniosku niewątpliwie mają walor nowości – nie były wszakże znane ani stronom ani Sądom obu instancji, to nie wykazują one – uwzględniając aktualny etap postępowania przygotowawczego przeciwko podejrzanym – w stopniu definitywnym, że skazani nie popełnili przypisanych im prawomocnie czynów, albo czyn ich nie stanowił przestępstwa lub nie podlegał karze. Tenże wymóg stanowi natomiast – jak wspomniano wcześniej – jeden z podstawowych warunków wznowienia postępowania sądowego zakończonego prawomocnym wyrokiem.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego wielokrotnie akcentowano, że odmienna ocena dowodów dokonywana w czasie rozpoznawania innej sprawy nie może stanowić nowego faktu lub dowodu spełniającego wymogi art. 540 § 1 pkt 2 lit. a k.p.k. (zob. post. SN: z 6.06.2022 r., V KO 27/22; z 10.06.2005 r., WZ 31/05, OSNwSK 2005, poz. 1140). Jakkolwiek fakt przedstawienia zarzutów złożenia fałszywego zawiadomienia o przestępstwie oraz fałszywych zeznań osobom będącym zarazem kluczowymi świadkami w sprawie może w dalszej perspektywie mieć znaczenie dla możliwości wznowienia postępowania w sprawie skaranej, to na obecnym etapie okoliczność ta stanowi jedynie wyraz dokonanej przez urząd prokuratorski oceny wiarygodności zawiadomienia o przestępstwie, jak również zeznań L.M. i M.M. składanych w postępowaniu objętym wnioskiem i uznania, że zgromadzone dotąd dowody uzasadniają w stopniu dostatecznym popełnienie przez wymienionych zarzucanych im przestępstw (art. 313 § 1 k.p.k.). Bezsprzecznie więc ma ona – póki co – walor hipotezy wciąż podlegającej dalszemu badaniu w toku śledztwa, nie wspominając już o postępowaniu sądowym, oczywiście o ile takie będzie miało miejsce. Przedstawienie zarzutów nie kończy więc w sposób definitywny postępowania mającego weryfikować, czy podejrzani dopuścili się przestępstw rzutujących na wynik postępowania w sprawie, której dotyczy wnioski. Oceniając znaczenie tego zdarzenia procesowego w płaszczyźnie przestanki *de novis* należało skonkludować, że przedstawienie podejrzanym zarzutów o czyny skierowane przeciwko wymiarowi sprawiedliwości, które miały zostać popełnione w toku postępowania objętego wnioskiem, może być rozpatrywane wyłącznie jako informacja o dowodzie, nieprzesądzająca *in concreto* o jego wadze i doniosłości dla wyniku postępowania wznowieniowego. Nie przesądza bowiem w stopniu definitywnym, że zdarzenia opisane w postanowieniu o przedstawieniu zarzutów rzeczywiście miały charakter działań przestępnych zmierzających do „oszustwa sądowego”, a w konsekwencji – przypisania wnioskodawcom odpowiedzialności karnej, której nie powinni byli ponieść.

Specyfika postępowania wznowieniowego wyklucza natomiast, by Sąd Najwyższy samodzielnie dokonał ponownej oceny zeznań złożonych w sprawie przez L.M. i M.M. w otoczeniu pozostałych elementów materiału dowodowego, czego zdaje się oczekiwać wnioskodawca (*vide* argumentacja na s. 6-11). Jak bowiem wielokrotnie akcentowano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, Sąd wypowiadający się w przedmiocie wznowienia postępowania nie dokonuje, powtórnie i na nowo oceny zebranych w toku procesu dowodów i nie bada poprawności przyjętych w oparciu o nie ustaleń faktycznych. Obowiązkiem Sądu badającego podstawy wznowienia jest ustalenie, czy okoliczności ujawnione przez wnioskodawcę są faktami dającymi się potwierdzić dowodami spełniającymi wymogi procesowe i czy istotnie są one w stanie podważyć prawomocne rozstrzygnięcie (zob. np. post. SN: z 20.10.2022 r., I KO 31/22; z 9.02.2023 r., I KO 99/22).

Podsumowując, we wniosku nie przedstawiono nowych dowodów, które uprawdopodobniłyby w stopniu graniczącym z pewnością wystąpienie określonych błędów lub wad prawnych wyroku, którego dotyczy wniosek o wznowienie. Dostrzegając, że stan ten może w przyszłości ulec zmianie, wnioskodawcom przypomnieć należy, iż nie są ograniczeni w prawie do wystąpienia z kolejnym wnioskiem o wznowienie postępowania.

Z tych względów i wobec braku podstaw do uwzględnienia wniosku Sąd Najwyższy orzekł, jak na wstępie.

(J.D.)